

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - Ontwerp van decreet tot wijziging van de wet van 28 december 1967 betreffende de onbevaarbare waterlopen, de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009 en het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018
 - Principiële goedkeuring

Samenvatting

Dit wijzigingsdecreet bundelt de wijzigingen aan een aantal omgevingsgerelateerde regelgevingen.

De wijzigingen aan de wet van 28 december 1967 betreffende de onbevaarbare waterlopen komt tegemoet aan een lacune waarbij er geen administratief beroep mogelijk was tegen het verkrijgen van of de weigering tot het verkrijgen van een machtiging voor het uitvoeren van werken aan publieke grachten. Dergelijk beroep bestaat al voor de categorie gerangschikte onbevaarbare waterlopen en wordt nu ook ingevoerd voor de categorie publieke grachten.

De Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening wordt uitgebreid met een artikel dat voorwaarden oplegt voor het verlenen van een omgevingsvergunning voor het bouwen of herbouwen van een gebouw of voor het verkavelen van gronden en de aanwezigheid van een aansluiting op openbare of de aanwezigheid van private zuiveringscapaciteit voor huishoudelijk afvalwater.

De wijzigingen aan het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018 verbeteren de wettelijke omkadering voor het lokaal beleid rond hemelwater en droogte en verruimen het handhavingskader voor de opvolging van actoren in de waterketen.

Zo wordt in het kader van voorbereiding en opvolging van het integraal waterbeleid het instrument “hemelwater- en droogteplan” decretaal verankerd als een onderdeel van dat integraal waterbeleid. Met dergelijk plan ontwikkelen steden en gemeenten een integrale visie op het ter plaatse kan houden, hergebruiken, infiltreren, bufferen en vertraagd afvoeren van hemelwater en het verhogen van de weerbaarheid van het lokaal watersysteem. De wijzigingen leggen de verplichting op om een gebiedsdekkend plan op te maken, de procedure die daarvoor gevolgd moet worden met inbegrip van

publieke raadpleging en het mandaat voor de Vlaamse Regering om voor die aspecten de nadere, noodzakelijke regels uit te werken.

Het verankeren van de hemelwater- en droogteplannen zorgt ervoor dat ook bepaalde voorwaarden rond subsidiëring van de uitbouw van waterzuiveringsinfrastructuur – in het kader van de gemeentelijke saneringsverplichting – bijgestuurd moeten worden.

Wat betreft handhaving wordt het reeds bestaande handhavingskader op de productie, controle en levering van water bestemd voor menselijke aanwending uitgebreid in functie van de nieuwe regelgeving rond waterhergebruik en de geactualiseerde regelgeving rond drinkwater. Een handhavingskader voor de opvolging van de actoren die verantwoordelijk zijn voor de invulling van de saneringsverplichting op lokaal niveau wordt eveneens voorzien.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/INHOUDELIJK STRUCTUURELEMENT/BELEIDSDOELSTELLING

De bepalingen van dit besluit kaderen binnen het beleidsdomein Omgeving, meer bepaald de beleidsvelden omgeving en natuur en klimaat. Het decreet wijzigt verschillende andere decreten en een wet.

In het Regeerakkoord van de Vlaamse Regering 2019-2024 is het investeren in een robuust watersysteem opgenomen als een concrete maatregel. De strijd tegen waterschaarste en -overlast staat daarbij centraal en is per definitie een gedeelde verantwoordelijkheid. De nodige maatregelen op elk niveau dragen bij aan de ambitie van een robuust watersysteem. Bovendien werd in de waterbeleidsnota van 2020-2025 de strategische doelstelling van goede toestand van onze waterlichamen opgenomen.

Via de stroomgebiedbeheerplannen 2022-2027 en de bijhorende ambitieuze nota “De grote STROOMversnelling” wordt ingezet op bijkomende investeringen richting gezonde waterlopen in Vlaanderen. Via de wijzingen opgenomen in dit voorontwerp van decreet wordt daaraan invulling gegeven.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het bijgaande voorontwerp van decreet werd aangepast aan het wetgevingsadvies nr. 2023/388 van 28/09/2023.

Inspectie van Financiën verleende gunstig advies op 5/10/2023 (JV_2023_3877).

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Wijzigingen wet van 28 december 1967 betreffende de onbevaarbare waterlopen

De wijzigingen van de wet van 28 december 1967 betreffende de onbevaarbare waterlopen zijn ingegeven om belanghebbenden toegang te verlenen tot een rechtsmiddel – een beroep – wanneer zij niet akkoord gaan met het verlenen van een machtiging voor werken aan publieke grachten of het weigeren van een machtiging. Zonder dat daarbij beroep ingesteld moet worden bij de Raad van State die dergelijk beroep strikt gezien vooral bestuurlijk zal behandelen op grond van motivatie van de genomen beslissing. Het eigen beroep zoals voorzien in de wet laat een meer inhoudelijke toets toe.

Wijzigingen aan het gecoördineerd decreet van 15 mei 2009 Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (VCRO)

Aansluitend bij de ambitie om de zuiveringsgraad van huishoudelijk afvalwater te verhogen wordt een wijziging ingevoerd in de VCRO. De wijziging legt bijkomende voorwaarden op inzake de aansluitbaarheid van te bouwen of herbouwen gebouwen. Zo zal of aansluiting noodzakelijk zijn op openbare waterzuiveringsinfrastructuur of bij gebrek daaraan een individuele zuivering. Dit zal een bijkomende garantie bieden naar het behouden van de zuiveringsgraad van huishoudelijk afvalwater en een achteruitgang voorkomen.

Wijzigingen aan het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018

Dé doelstelling van de kaderrichtlijn Water waar is het bereiken van een goede toestand in onze waterlopen. Vanaf 2027 zijn daarop geen uitzonderingen meer mogelijk. Er wordt aan die doelstelling gewerkt via het instrument van de stroomgebiedbeheerplannen.

Voor het bereiken van die goede toestand is het noodzakelijk om te vermijden dat ongezuiverd afvalwater in die waterlopen terechtkomt. Zoals reeds opgenomen in de nota 'De grote STROOMVERSNELLING' is het opzet ook te zorgen voor een beleid inzake asset management om risico's op uitval van de infrastructuur terug te dringen en wordt een aanpak om de huidige negatieve impact van overstorten op ontvangende waterlopen terug te dringen beoogd. Het instrument van openbare dienstverplichtingen zal hiervoor ingezet worden. Dit decreet legt daarvoor reeds de noodzakelijke instrumenten vast voor de opvolging en handhaving. Hier wordt in analogie met het bestaande kader voor water bestemd voor menselijke aanwending gewerkt.

Daarnaast wordt ervoor gezorgd dat ook de rioolbeheerders gebruik kunnen maken van de Gaswet wat hun werking faciliteert.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Een uitgebreide toelichting bij de artikel is te terug te vinden in de memorie van toelichting.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Er wordt geen budgettaire impact verwacht voor de Vlaamse overheid.

B. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

De opvolging van de opmaak van de hemelwater- en droogteplannen vereist een bijkomende inzet van personeel. De impact kan eerder beperkt worden ingeschat dankzij digitale rapportering aan de Vlaamse Overheid en de rol van de gemeente bij bewaken van de inhoudelijke aspecten. De meer uitgebreide toezichtsopdrachten die aan de toezichthoudende ambtenaar worden toegewezen zullen ook een impact veroorzaken op de in te zetten VTE. Deze impact kan echter eerder beperkt worden ingeschat. Net zoals geldt voor de het handhavingskader op water bestemd voor menselijke aanwending zal de focus voor wat betreft het aspect gemeentelijke saneringsplicht niet zo zeer liggen op het formeel handhavend optreden van de aangeduide ambtenaren maar op de globale opvolging en aansturing van de actoren door de bevoegde entiteit met name de betrokken kern binnen de Vlaamse Milieumaatschappij.

Beide aspecten zullen binnen de beschikbare refertekredieten opgevangen worden.

C. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Via opmaken van de hemelwater- en droogteplannen wordt er vorm gegeven aan een integrale, gedragen en gebiedsdekkende visie op het hele watersysteem per gemeente. Het principe van en de blauwdruk voor de opmaak van dergelijk plan is in de schoot van de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid tot stand gekomen waarin de lokale besturen en de gemeenten lid zijn. De centrale en trekkende rol van de gemeente werd reeds verankerd in de blauwdruk en het proces voor de opmaak van de plannen loopt reeds. De opmaak van een hemelwater- en droogteplan zal de nodige middelen vragen van de gemeenten en desgevallend andere betrokken lokale besturen en actoren. Gelet op de CIW-blauwdruk, is het middelenvraagstuk in essentie geen nieuw vraagstuk en zouden gemeenten nu reeds de middelen voor de opmaak van deze plannen voorzien moeten hebben. Via de Blue Deal is duidelijk gesteld dat het hemelwater- en droogteplan een vereiste is om in de toekomst nog toegang te hebben tot watergerelateerde subsidies. Het niet opmaken van dergelijk plan kan dan ook een negatieve impact op de middelen van de lokale besturen hebben die inzetbaar zullen zijn voor watergerelateerde thema's.

Voor wat betreft de overige bepaling opgenomen in dit voorontwerp van decreet is er geen impact op de lokale en provinciale besturen te verwachten.

4. VERDER TRAJECT

Dit voorontwerp van decreet zal na een principiële goedkeuring voorgelegd worden aan de bevoegde strategische adviesraden en later in het traject ter advies voorgelegd worden aan de Raad van State.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar principiële goedkeuring te hechten aan het bijgaande voorontwerp van decreet tot wijziging aan de wet van 28 december 1967 betreffende de onbevaarbare waterlopen, voor wat betreft het invoeren van een beroep tegen machtigingen voor werken aan publieke grachten, tot wijziging aan het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018, wat betreft de opname van hemelwater- en droogteplannen en de handhaving van actoren in de waterketen en tot wijziging aan het gecoördineerd decreet van 15 mei 2009 Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening en de bijhorende memorie van toelichting;
- 2° de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme te gelasten over voornoemd voorontwerp van decreet het advies in te winnen van de SERV- en MINA raden, van de SARO, van de VVP, en van de VVSG, met het verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van 15 kalenderdagen, rekening houdend met het verder traject en tijdige implementatie.

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR